

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra PVH a archivnictví

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Kateřina Štefková

Název práce: Karel Švestka – archivní pomůcka a prosopografická studie

Vedoucí práce: doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Jiří Smitka

Téma práce: aktuální

Téma bylo v literatuře: ne

Práce je zaměřena: teoreticky a empiricky

Jazyková a stylistická úroveň práce odpovídá

Rozsah práce: přiměřený

Použitá literatura: dostatečná

Počet uváděných titulů: dostatečný

Citace v textu: přiměřená

Formální stránka práce: odpovídá

Využitelnost pro praxi: v závislosti na části práce

Cíl práce: splněn

Úroveň bakalářské práce: odpovídá požadavkům

Bakalářskou práci slečny Štefkové je nutné vnímat v několika rovinách, tak jak tomu bývá vždy, když je součástí kandidátské práce vypracovaná archivní pomůcka. I proto rozdělím svůj posudek na několik částí, které odpovídají předložené práci.

Úvod + stručná historie instituce a metodika pořádání osobních fondů

První výtku bych měl k textu na straně 9, kde se autorka nechala trochu literárně unést a z odborného stylu psaní práce sklouzla „ke krásné literatuře“. První osobě množného čísla „*ve druhé části se podrobně věnujeme*“ nebo „*ve druhé kapitole uspořádáme*“ by se měla v odborném textu vyhnout. Stejně tak nelze literaturu považovat za *pozůstalou* (podobných slohových kostrbatostí je v textu více a není potřeba je všechny adresně vypisovat). Je rovněž žádoucí dodržovat přesné institucionální pojmenování archivu tj. nikoliv Oblastní archiv, nýbrž Státní oblastní archiv...etc. Celkový text rovněž kolísá v užívání číselného a slovního označení kalendářních měsíců (což je však dnes po hříchu častý problém celkově). Největší výtka k úvodu však směřuje, neboť posuzujeme práci studenta archivnictví, k terminologii. Je již v dnešní době nutné, až na výjimky, vyhýbat se slovu písemnost v synonymním uvažování směrem k dokumentu. Rychlý pohled na inventární seznam nám napoví, že tento archivní fond se neskládá pouze z písemností, ale z dokumentů různé povahy, včetně písemností. V případě popisu archivu ve statickém textu bych se vyhnul údajům o počtu fondů a jejich metráži. Tyto údaje se vzhledem k dynamickému průběhu přejímek, zpracování a vnitřní skartaci mění takřka nepřetržitě a v době vydání práce bude a musí být tento údaj již vždy antikvován.

V případě zvoleného pořádacího schématu, který se odvolává nejen na metodiku zpracování osobních fondů běžně užívanou, tj. Edererová, Podaný, ale rovněž na to, že při pořádání bylo přihlédnuto k novým ZP, diskutovat nad užitím diplomatických kategorií je trochu archaické, neboť nová ZP tento styl pořádání torpédovala až na výjimky do propadliště archivních dějin.

Prosopografická studie

Poznámka hned k první poznámce pod čarou této části. Pokud je jako zdroj informace označena matriční kniha narozených, nelze k tomuto jednomu konkrétnímu údaji vztahovat i sourozence. Ty tento odkaz na konkrétní pramen jistě neobsahuje. Univerzita Karlova se vždy píše s velkým U na začátku. V případě citace pramenů bych vždy doporučil, nejedná-li se o citaci přímou, o užití dnešního jazyka. Byť spisovná čeština mnohé archaické výrazy stále umožňuje, užíval bych jejich současné podoby, např. universita x univerzita atp.

U Českobudějovických listů je sice avizována jejich nestrannost, avšak tato teze je přesnou citací či interpretací vydavatelova subjektivního pramene. Myslím, že by bylo potřeba tento fakt buď uvést, nebo skutečně nestrannost periodika experimentálně ověřit, obzvláště u aktivního člena Strany národní jednoty se na první pohled nestrannost jeví jako diskutabilní záležitost.

Rozhodně je trochu zavádějící používat spojení čeští lidé u členů NSDAP. Patrně to byli všechno občané německé národnosti, byť se státní příslušností k ČSR.

Na str. 19 je uveden Švestkův „exil“ v Maršovicích u Neveklova u svého strýce. Je zřejmé (např. z matričního záznamu o jeho narození), že ze statku v této vsi pocházela jeho rodina, tj. otec a jeho předci. Je tedy dosti pravděpodobné, že to zde velmi dobře znal, včetně mnoha místních obyvatel, a že zde trávil i prázdniny v dětství u svých prarodičů. Možná stálo za touto informací do textu zapracovat (využito v úvodu k inventáři), neboť Maršovice si tak zjevně nevybral pro svůj úkryt náhodou a nejen proto, že zde bydlel jeho strýc.

Na str. 19 si dovoluji opět jednu faktografickou výtku, již by měl absolvent archivnictví, jehož součástí jsou dějiny správy bezpodmínečně znát. Ve 40. letech jistě v Benešově nefungovalo Okresní hejtmanství (název zrušen v roce 1919), ale Okresní úřad (1928-1945)!

V části věnované data mining mně uniká smysl zadání č. 10, proč zkoumat v jednom bloku jestli je kniha vzdělávací nebo zakázaná...?

Inventář

1) Úvod

V části Vývoj a dějiny archivního fondu nepoužívat sousloví archivační karton, nýbrž archivní karton (str. 33)

Na str. 35 se nejednalo o Národní list, nýbrž Národní listy (též str. 44).

2) Inventární seznam

Dá se říci, že se nejedná o inventární seznam v pravém smyslu slova, ale spíše o prohloubený inventář, to však nelze považovat z výtku, nýbrž v jistém ohledu za výhodu pro uživatele pomůcky. V případě datace inventárních jednotek bych spíše volil strojově čitelný zápis dat v souladu se zněním nových ZP či vyhlášky a vyhnul se tak slovnímu zápisu, či zkratkám (např. b.d., kolem roku atp.). Rovněž by stálo za zodpovězení otázky, proč autorka pomůcky nevypracovala žádný rejstřík.

Citace

V případě citování *Stručného průvodce po fondech Státního oblastního archivu v Praze - centrála a státní okresní archivy Středočeského kraje* z roku 2007 neuvádět jednu

spoluautorku, tehdejší ředitelku SOkA Praha – západ dr. Martu Bergovou, které je jen dle abecedy autorů na první místě, ale striktně uvádět jako kolektiv autorů, nebo bez autorů. Každopádně větší chyba je v nepřesné citaci magisterské práce *Inventář osobního fondu Miroslavy Ludvíkové*. Autorkou není Petra Tobolová, nýbrž Markéta Tobolová.

Autorka práce sestavila velmi kvalitní pomůcku, neboť pořádání osobních fondů patří v archivním zpracování k těm náročnějším, i proto, že každý podobný archivní soubor je de facto originál a nelze na něj zcela uplatnit žádné obecné pořádací schéma. Oceňuji rovněž kvalitní zpracování z hlediska archivní evidence, tj. uvádění a zařazení evidenčních jednotek. Úvod k inventáři rovněž obsahuje všechny potřebné formální náležitosti, kde chybí snad jen stručné zamyšlení nad komplementárními prameny. Inventář včetně inventárního seznamu tak nevykazuje žádných závažnějších chyb a nedostatků.

Historická studie o sobě Karla Švestky je v tomto kontextu nepoměrně slabší částí bakalářské práce. Autorce se nedařilo držet se jazykového úzu psaní odborných textů, dopustila se několika faktografických chyb, nepřesností, redakčních opomenutí. V textu lze nalézt rovněž překlepy, byť ne ve velké míře chyby v interpunkci. Rovněž se zdá, že byť se osoba Karla Švestky jeví jako osobnost regionální, dalo by se o něm zjistit údajů více, z komplementárních pramenů, nejen se tedy upínat na jeho písemnou pozůstalost. Byť takto pojatá práce už by byla heuristicky nepoměrně náročnější.

Celkově považuji tuto bakalářskou práci za dílo, které je hodno obhajoby.

Témata k diskuzi u obhajoby práce:

- 1) Autorka cituje z literatury „*Druhý soubor písemností tvoří archivní fondy zemědělských a lesnických institucí a podniků s významným předělem v roce 1948*“. Má otázka směřuje k tomu, v čem spočívá tento avizovaný významný předěl?
- 2) V textu u Českobudějovických novin se uvádí republikánská strana. O jakou stranu se ve skutečnosti jedná, je to „agrární“ strana, tj. Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu? Pokud ano, považuji užitý zkrácený termín za trochu zavádějící.
- 3) Rád bych se zeptal na osvětlení teze, proč autorka předpokládá, že přednášky o astronomii vzbudili v letech režimu Antonína Novotného velkou pozornost?
- 4) Předposlední otázku bych směřoval k důvodu, proč Švestka věnoval svoji písemnou pozůstalost do SOA Praze, pobočka Benešov a nikoliv do SOkA Benešov? Myslím, že z použité literatury a obsahu fondu se dá vyčíst.
- 5) Jaký princip řazení knih zvolila autorka v tabulkové příloze č. 1?

V Praze dne 22. srpna 2018
Jiří Smitka, v.r.